

לקט ידיעות – אוקטובר 2019

מנהלת התכנית: אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכזי התכנית: עו"ד אורי בארי ועו"ד שביט ריסין

צוות המחקר: עינב דהן, עומר הטואל, אבישג טל ודאלי שרגיי

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

ידיעות מתוך ישראל

פסיקה

בג"ץ 4534/19 חאבס מחמוד ביוז נ' בית המשפט הצבאי - יהודה
ביום 7.10.19 בג"ץ דחה על הסף עתירה שהוגשה על ידי מפגע שהורשע בנטילת חלק ב"לינץ"
ברמאללה בשנת 2000, ומרצה שני מאסרי עולם, בה הוא מבקש, בין היתר, להציג ראיות חדשות,
וקבע כי אין מקום לקיים הליך של ערעור נוסף על פסקי הדין של בית המשפט הצבאי וכי קיים סעד
חלופי בדמות פנייה לנשיא בית המשפט הצבאי לערעורים בבקשה למשפט חוזר.

בג"ץ 6577/19 אמג'ד נעאולה נ' ביהמ"ש הצבאי לערעורים

ביום 10.10.19 בג"ץ [דחה](#) על הסף עתירה שהוגשה על ידי אחיו של המפגע שביצע את הפיגוע באזור התעשייה ברקן, אשר הורשע באי מניעת החזקת נשק ובשיבוש הליכי משפט, כנגד גזר דינו, וקבע כי טענות העתירה אינן עולות כדי המקרים החריגים שבהם בית המשפט יתערב בהחלטת בית המשפט הצבאי לערעורים.

בג"ץ 4845/17 ראפת אמארה חמדאן נ' היועמ"ש

ביום 28.10.19 בג"ץ [קיבל](#) ברוב דעות, עתירה שהוגשה כנגד ההחלטה לסגור את תיק החקירה כנגד השוטר שירה למוות באזור שאיים על שוטרים בכפר כנא בשנת 2015, והורה ליועץ המשפטי לממשלה להעמיד לדין את השוטר. על פסק הדין הוגשה בקשה לדיון נוסף.

ע"מ 6863/18 סניץ נ' משרד המשפטים

ביום 7.10.19 בית המשפט העליון [דחה](#) ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי שדחה עתירת חופש מידע להורות למשרד המשפטים למסור מידע אודות התקשרויות שנעשו עם גורמים זרים, כחלק מהמאבק בתופעת הדה-לגיטימציה לישראל (BDS). בית המשפט קבע כי מתקיים הסייג המאפשר שלא למסור מידע בשל חשש לפגיעה ביחסי החוץ של ישראל, וכי המידע שלא נמסר הוא חלק קטן וטכני במהותו, שכולל את זהות משרדי עורכי הדין ותעריפיהם.

ע"מ 2777/19 שאדי מחמד רמאדן רמאדן נ' מתאם פעולות הממשלה בשטחים

ביום 28.10.19 בית המשפט העליון [דחה](#) עתירה לבקשת היתר כניסה לישראל לתושב עזה על מנת לבקר את אביו החולה המתגורר באיו"ש. בית המשפט ציין כי בעקבות עתירה קודמת עודכנו הקריטריונים וניתן לבקש היתר גם במקרה של אשפוז ביתי, אך לא הוכח כי זה המקרה.

תפ"ח 239-10-01 מדינת ישראל נ' בן אוליאל ואח'

ביום 24.10.19 בית המשפט המחוזי קבע בהכרעת דינו כי הנאשם בפיגוע בדומא, בו נהרגו בני משפחת דוואבשה, א' הקטין, היה חבר בארגון טרור.

הנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע ממניע גזעני והצתה. העבירה שעניינה חברות בארגון טרור לא נכללה במסגרת הסדר הטיעון ולכן נדרשה בה הכרעת דין. במועד הגשת כתב האישום עבירת החברות בארגון טרור הופיעה **בפקודת מניעת טרור התש"ח – 1948**. אגב ההליכים, התקבל **חוק המאבק בטרור, התשע"ו – 2016** אשר החליף את הפקודה וקבע הגדרה מפורטת יותר ל"מעשה טרור", הכוללת שלושה מבחנים: האחד - קיומו של מניע מדיני דתי, לאומני או אידיאולוגי; השני - קיומה של מטרה לעורר פחד או בהלה בציבור או במטרה לאלץ ממשלה או רשות שלטונית לעשות מעשה; השלישי - במעשה היה משום פגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו או ברשימת ערכים מוגנים אחרים הקבועה בסעיף. בית המשפט קבע כי התקיימו כל יסודות העבירה ביחס לנאשם. כך, הנאשם השתייך לארגון "תשתית המרד", אשר פעל, בתבנית מאורגנת ומתמשכת, מתוך מניע אידיאולוגי, במטרה להביא לשינוי מדיניות, והוא עומד כרקע לביצוע הפעולות והעבירות על בסיס גזענות, שנאה או עוינות כלפי הערבים. ביחס לרכיב השני, נקבע כי מטרות הארגון הושגו על ידי הטלת אימה ופחד. ביחס לרכיב השלישי, נקבע כי הצתה הינה מעשה

אלימות שיש בו סיכון ממשי לפגיעה חמורה. לבסוף, נדחתה טענת ההגנה מן הצדק שהועלתה על ידי הנאשם, ונקבע כי הנסיבות המיוחדות והחריגות הנוגעות לאופן חקירתו של הנאשם, גילו הצעיר, והעובדה, שלמעט הנאשם בן אוליאל, הוא היחיד שעומד לדין בגין עבירה זו, יילקחו בחשבון בשלב העונש. נקבע כי גזר הדין יינתן לאחר קבלת תסקיר שירות מבחן.

ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

הדווח המיוחד של מועצת זכויות האדם של האו"ם בנושא חופש דת ואמונה, אחמד שאהיד, פרסם ביום 20 בספטמבר [דוח](#) בעניין חוסר סובלנות דתית, ובפרט בעניין גילויי אנטישמיות כלפי העם היהודי ברחבי העולם.

ראשית, נקבע כי ישנה עלייה בתדירות גילויי האנטישמיות ברחבי העולם, שכוללים מעשי עוינות, אפליה ואלימות, וכתוצאה מכך יהודים רבים חיים באקלים של פחד. הדוח מצביע על גילויים מודרניים של אנטישמיות, ביניהם, תנועת הדה-לגיטימציה לישראל (BDS) שכוללת שימוש בסטריאוטיפים אנטישמיים; תנועות שמאל קיצוני המאשימות יהודים בפעולותיה של ישראל ויחסה לעם הפלסטיני; תנועות ימין קיצוני במזרח אירופה שמשתמשות בתיאוריות קונספירציה אנטישמיות להסברת הבעיות הכלכליות במדינותיהן; ניסיונות להכחיש או למזער את ממדי השואה; שיתוף פעולה גובר בין נאיו-נאצים בארצות הברית ובאירופה, המתאפשר בקלות על ידי רשת האינטרנט; עלייה בהשמצות ממלכתיות נגד יהודים בקרב מדינות ערב (למשל, אנטישמיות בספרי לימוד בערב הסעודית); וכן תקריות רבות של אלימות נגד יהודים (כולל ירי בבתי כנסת בארצות הברית ופיגועים נגד מוסדות חינוך יהודים בצרפת). מבחינה סטטיסטית, יש עלייה בתקריות האנטישמיות האלימות בין השנים 2017 ל-2018 על פי דיווחי המדינות: בצרפת ב-74%, בגרמניה ב-70%, ובאוסטרליה ב-59%. ישנה גם עלייה במעשי ונדליזם כנגד בתי כנסת, בתי קברות ואתרים יהודיים במדינות אירופה ומדינות ערב. כן יש גילויי אנטישמיות ברשת האינטרנט, כולל אפשרות לשדר ביטויי שנאה באופן גלוי ועלייה בפעילות האנטישמית ברשתות החברתיות. באשר לפעולות ממסדיות, נקבע כי במספר מדינות ערב מנהגים יהודיים נפסלו; כי מספר גדול של מדינות באירופה הטילו מגבלות על שחיטה כשרה וכי מזהה מגמה שיוטלו מגבלות גם על ברית מילה. באשר לניטור ודיווח על גילויי אנטישמיות, הדוח קובע כי במדינות רבות אין מנגנון ייעודי לדיווח על פשעי שנאה וכי חסר לעיתים סיווג שיאפשר זיהויים ככזה, זאת בנוסף לתת-דיווח בשל חששות של היהודים ואמון מוגבל ברשויות. הדווח ממליץ על מספר דרכי פעולה ללחימה באנטישמיות, בהתבסס על החובה לכבד את זכויות האדם, כולל חופש הדת: על מדינות לגנות בפומבי גילויי אנטישמיות, להשקיע באמצעי ביטחון למניעת פשעי שנאה, לקדם ולאכוף חקיקה המפלילה פשעי שנאה ולבצע מעקב ותיעוד אפקטיביים אחר נתוני פשיעה מסוג זה, לנתר ולהיאבק בפשעי שנאה ברשת האינטרנט, להקים מנגנון דיווח על פשעי שנאה שיהא חסוי ונגיש ולפעול בנושא בשיתוף פעולה עם נציגי הקהילה היהודית, ולבסוף, מפלגות צריכות לאמץ קוד אתי בנוגע לביטויי אנטישמיות בנאומים ציבוריים של חברי המפלגה.

לידיעה הסוקרת את הישגיו וחסרונותיו של הדוח, ראו [Jpost](#).

ביום 2.10.10 הוגש לעצרת הכללית של האו"ם [הדוח](#) של הדווח המיוחד בנושא זכויות האדם של הפלסטינים בשטחים הכבושים, ביחס לתקופה שבין 1 ביוני 2018 עד 31 במאי 2019.
[להודעת הדווח המיוחד.](#)

ביום 3.10.19 בית הדין האירופי לזכויות אדם [דחה](#) עתירה שהגיש הפוליטיקאי הגרמני אודו פסטורס (Udo Pastors), לשעבר יו"ר מפלגת הימין NPD בגרמניה, כנגד הרשעתו בגרמניה בעבירה של הסתה בגין התבטאויות אנטישמיות והכחשת שואה. בית הדין קבע כי מדובר בביטוי שאינו חוסה תחת ההגנה של חופש הביטוי שבאמנה האירופית לזכויות אדם ושמדובר בשיח שמנוגד בתכלית לערכי הפרק, תוך פגיעה בכבוד העם היהודי.
[להודעת בית הדין](#); לידיעה ראו [ASIL](#).

ביום 15.10.19 המזכיר הכללי של האו"ם, פרסם [דוח](#) הבוחן את היישום של [החלטה 1559](#) משנת 2004, בנוגע לכיבוד ריבונותה, שלמותה הטריטוריאלית ועצמאותה הפוליטית של לבנון.

ביום 22.10.19 הפרלמנט הצ'כי העביר החלטה לא מחייבת, המגנה כל צורה של אנטישמיות, לרבות הכחשת שואה, ואת תנועת הדה-לגיטימציה לישראל (BDS). ההחלטה מעודדת את הממשלה שלא להעניק תמיכה כספית לארגונים המשתתפים בתנועת החרם, ולהעניק הגנה מוגברת לארגונים ויחידים יהודים שעשויים למצוא עצמם תחת מתקפה ממניעים אנטישמיים.
לידיעה ראו [The Times of Israel](#).

ידיעות בינלאומיות

[דיני מלחמה](#)

ביום 9.10.19 משלחת הסיוע של האו"ם באפגניסטן ומשרד הנציב העליון של האו"ם לזכויות אדם פרסמו [דוח](#) בנוגע לתקיפה האווירית של ארצות הברית כנגד מעבדות סמים באפגניסטן שהתרחשה ב-5 במאי 2019, במסגרתו קבעו כי מעבדות הסמים לא היו מטרות לגיטימיות לתקיפה, וכי בתקיפה נפגעו אזרחים רבים. הדוח קורא, בין היתר, לארצות הברית לקיים חקירה בנושא; לבחון מחדש את מדיניות התקיפות כדי להבטיח שיעמדו בדיני הלחימה; ולפעול נגד מעבדות הסמים במשותף עם המשטר באפגניסטן בפעולות שיטור ולא מלחמה.
להודעת [UNAMA](#) (משלחת הסיוע של האו"ם לאפגניסטן).

ביום 15.10.19 המזכיר הכללי של האו"ם, פרסם [דוח](#) הבוחן את היישום של [החלטה 2139](#) משנת 2014, והחלטות רבות נוספות, בנוגע לסכסוך החמוש בסוריה ולמצב ההומניטרי הקשה בו המדינה שרויה.

ביום 17.9.2019 בית המשפט הפדרלי לחוקה בגרמניה [דחה](#) עתירה שביקשה לקבוע כי השתתפותה של גרמניה בעימותים נגד דעאש בסוריה החל משנת 2015, נעשתה ללא בסיס משפטי ראוי במשפט הבינלאומי כנדרש על פי החוקה בגרמניה. [במכתב](#) למועצת הביטחון של האו"ם מחודש דצמבר 2015, גרמניה הודיעה כי פעולתה נגד ארגון דעאש, אשר שולט בחלק משטח סוריה ומבצע משם התקפות חמושות, ניתנת להצדקה מכוח הזכות להגנה עצמית קולקטיבית הקבועה בסעיף 51, אף ללא הסכמתה של סוריה. בית המשפט ציין כי לשם דחיית העתירה די בכך שהעמדה של ממשלת גרמניה היא סבירה ואין צורך שבית הדין ינקוט עמדה נחרצת בנושא. בית המשפט קבע כי הפרשנות האמורה של גרמניה לסעיף 51 של מגילת האו"ם היא אפשרית, תוך שהוא מציין כי בית הדין הבינלאומי לצדק טרם הכריע בשאלה אם ניתן להצדיק טענה של הגנה עצמית המכוונת רק כנגד ארגון לא מדינתי הפועל משטחה של מדינה שלישית ולא כנגד המדינה עצמה.

[להודעת בית המשפט](#); לדיון בפסיקה, ראו 16.10.19 [קלאוס קרס ובנג'מין נוסברגר Just Security](#).

ראלף יאניק מעדכן בדבר [חוות דעת פנימית](#) של מחלקת המחקר של הפרלמנט הגרמני, לפיה הפלישה הטורקית לצפון סוריה אינה חוקית ולפיכך אין חובה למדינות נאט"ו לסייע לטורקיה אם תנסה להפעיל את סעיף ההגנה הקולקטיבית שבחוקת נאט"ו. לדיון בחוות הדעת, ראו 23.10.19 [ראלף יאניק Opinio Juris](#); לדיון נוסף בחוקיות המבצע והשלכותיו, ראו 14.10.19 [קלאוס קראס EJIL:talk!](#).

[זכויות אדם](#)

בחודש אוקטובר 2019 הציגה נציבות האו"ם לזכויות אדם (UNCHR) [מסמך](#) קווים מנחים לשימוש בנשק פחות-קטלני, לרבות גז מדמיע, אקדחי טייזר, ותותחי מים, במסגרת פעולות שיטור ואכיפת חוק (Less-lethal Weapons in Law Enforcement). לידיעה על [אירוע ההשקה](#); [להסבר על המסמך](#).

ביום 17.10.19 בית הדין האירופי לזכויות אדם [קבע](#) כי טורקיה הפרה את האיסור על יחס לא אנושי או משפיל ואת הזכות לחירות וביטחון, שקבועים באמנה האירופית לזכויות אדם, כאשר עצרה למשך חודשים, בתנאים לא ראויים, אם וילדיה שביקשו להגר לטורקיה, בטרם גירושם מהמדינה. לידיעה ראו [ASIL](#).

סנקציות

ביום 18.10.19 ארצות הברית הטילה סנקציות על קובה, המגבילות את הגישה של המדינה להחכרת מטוסים מסחריים ומהדקות איסורים נוספים על קשרי מסחר עם קובה. זאת, בתגובה להפרות זכויות אדם בקובה ולתמיכתה של קובה בנשיא ונצואלה, מדורו.

[להודעת משרד הסחר האמריקאי](#); [להודעת לשכת התעשייה והביטחון \(BIS\)](#); לידעה ראו [ABC](#).

ביום 25.10.19 ארצות הברית הטילה סנקציות נוספות על איראן, כאשר קבעה כי איראן משמשת "כמקום בו יש חשש לביצוע הלבנת כספים". כתוצאה מכך, לא ניתן כעת לפתוח או לנהל חשבון בנק בארצות הברית, בשם או עבור מוסד פיננסי איראני.

[להודעת משרד האוצר האמריקאי](#); לידעה ראו [ASIL](#).

סייבר וטכנולוגיה

ביום 3.10.19 ארצות הברית ובריטניה חתמו על הסכם שיתוף מידע, כולל מידע אלקטרוני, במקרה של פשיעה חמורה, ובכללה עבירות טרור ופשעי סייבר.

[להודעת משרד המשפטים האמריקאי](#); לידעה ראו [ASIL](#); לניתוח ההסכם והחידושים בו, ראו 8.10.19 [ג'ניפר דסקל ופיטר סוויר Lawfare](#).

ביום 3.10.19 בית הדין לצדק של האיחוד האירופי (Court of Justice of the European Union) ((CJEU) [קבע](#) כי הדירקטיבה של האיחוד האירופי הנוגעת למסחר דיגיטלי, מאפשרת למדינות האיחוד לדרוש מפייסבוק להסיר או לחסום תכנים שהוכרזו על ידן כבלתי חוקיים, וכן תכנים מקבילים בעלי אופי דומה, וזאת בכל רחבי העולם (ולאו דווקא במדינה בה פורסמו).

לידעה ראו [ASIL](#); וכן [Reuters](#); לניתוח הפסיקה ראו, 4.10.19 [אנדרו קין וודס Lawfare](#).

ביום 9.10.19 הדווח המיוחד של האו"ם פרסם [דוח](#) בנושא ההגנה על חופש הדעה והביטוי ביחס להתמודדות עם ביטויי שנאה המפורסמים ברשת.

[להודעת הדווח המיוחד](#); לדיון בדוח ובאתגרים הקיימים בנושא, ראו 25.10.19 [אבלין דוק LawFare](#).

משפט בינלאומי כללי

ביום 14.10.19 בית המשפט העליון הספרדי [הרשיע](#) כמה ממנהיגי הממשלה האוטונומית של קטלוניה בעבירות של הסתה (Sedition) ומעילה, בעקבות ניסיונם להכריז על עצמאותה של קטלוניה מספרד בשנת 2017 לאחר שערכו שלא כדין משאל עם בנושא. זאת בניגוד לכתב האישום בו הואשמו בעבירה חמורה יותר של מרד (Rebellion).

לדיון בפסיקה הספרדית ולסקירת ההליכים הנוספים בנושא המתנהלים בפני כמה ערכאות במדינות האיחוד האירופי, ראו 24.10.19 [ניקולאס זמבראנה טוואר Opinio Juris](#).

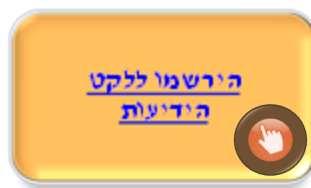
בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) פירסם את [הדוח](#) השנתי שלו, המסכם את כל פעילות בית הדין מ-1 באוגוסט 2018 ועד ל-31 ביולי 2019. [ASIL](#) לידעה ראו

ביום 17.10.19 בית משפט מחוזי בקליפורניה בארצות הברית [דחה](#) תביעה אזרחית כנגד גוטה, שר הביטחון לשעבר של סרילנקה (אשר בעת מתן פסק הדין התמודד לנשיאות וביום 17.11.19 זכה בבחירות [והתמנה](#) לנשיא), בשל חסינות העומדת לו כבכיר של מדינה זרה, שכן הוא ביצע את העבירות המיוחסות לו לכאורה (עינויים, הוצאות להורג ופשעים נגד האנושות) בכובעו כאורגן רשמי של המדינה.

לדיון בפסק הדין, ראו 23.10.19 [בת' ואן שאק Just Security](#).

ביום 29.10.19 מועצת הביטחון של האו"ם פירסמה את [החלטה 2493](#) בעניין נשים, שלום וביטחון (WPS), במסגרתה היא אישרה את מחויבותה [להחלטה 1325](#) משנת 2000, הביעה את דאגתה לתת הייצוג של נשים בתפקידים בכירים בזירה הפוליטית, והצביעה על פערים נוספים בייצוג נשים במנגנוני שלום וביטחון.

[לקט הידיעות "משפט וביטחון לאומי" מתפרסם אחת לחודש. \[צפו בלקטי הידיעות הקודמים\]\(#\).](#)

*אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- lawans@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו ב :

© 2017 כל הזכויות שמורות

התכנית למשפט וביטחון לאומי, INSS